

Кәмелетке толмағандардың жыныстық тиіспеушілігі мен зорлық-зомбылығына қарсы қылмыстардың алдын алу бойынша білім беру ұйымдарына арналған жадынама

Зорлық-зомбылық - бұл дене жарақатына, денсаулыққа зиян келтіруге, айырылуға немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін күш қолдану немесе қолдану қаупі.

Жыныстық қатынасты теріс пайдалану

Мәжбүрлі жезөкшелік және ұйымдасқан педофилия – бұл бала ересек сутенерге төленетін ақша үшін бейтаныс адамдармен және басқа ересектермен жыныстық қатынасқа түсуге мәжбүр болған кезде жыныстық зорлық-зомбылықтың басқа түрлері. Қарулы қақтығыс жағдайындағы балалар, қоныс аударғандар, мигрант және босқын балалар, интернаттардағы балалар, отбасылық қолдаусыз қалғандар және кедейлікте өмір сүретін балалар – сексуалдық қанаудың барлық түрлеріне аса осал. Ата-аналар, мұғалімдер, әлеуметтік қызметкерлер және саясаткерлер – бәрі де балаларды сексуалдық зорлық-зомбылықтан қорғауға қатысуы керек.

Балалар саудасы

Бала – адам саудасының құрбаны деп он сегіз жасқа толмаған, еліміздің ішінде немесе одан тыс жерде қанау мақсатында алдап-арбау, тасымалдау, беру, жасырып ұстау немесе қабылдау әрекеттеріне ұшыраған кез келген адамды айтады. Кей жағдайларда балаларды алдап, оларға сапарға шығу немесе жаңа мектеп уәде етіледі; басқа жағдайларда кедей отбасылар балаларын ақша үшін сатып жібереді.

Балалардың осал топтары

Оларға мыналар жатады:

- Үйсіз қала балалары: " көше балалары " үшін жыныстық қанау қаупі әлдеқайда жоғары, әсіресе қыздар үшін.
- Мүмкіндігі шектеулі балалар: мүмкіндігі шектеулі балалар зорлық-зомбылықтың, соның ішінде зорлық-зомбылық пен жыныстық шабуылдың құрбаны болғанымен, балаларды қорғау қызметтері бұл мәселелермен сирек айналысады.
- Босқын балалар мен иммигранттар: босқын балалар мен иммигранттар ксенофобия әрекеттері нәтижесінде үйде де, қоғамда да зорлық-зомбылыққа ұшырауы мүмкін. Ана қыздар: өздері әлі балалар болса да

және Бала құқықтары туралы Конвенцияда қарастырылған барлық қорғаныс түрлеріне құқылы болса да, ана қыздар көбінесе үйленген-тұрмағанына қарамастан ересек жасқа толған ретінде қабылданады. Уязвимые группы детей

Балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың алдын алу үшін маңызды:

- балалардың мінез-құлқын бақылаңыз және мектеп психологына балаға қатысты зорлық-зомбылық көріністерімен байланысты болуы мүмкін кез келген жағдай туралы хабарлаңыз;
- отбасыларға көмек көрсету бағдарламалары арқылы отбасыларға қолдау көрсету;
- ата-аналары бар балаларға және білім алушылардың өздеріне қатысты зорлық-зомбылық жағдайларын тудыратын белгілерге, көріністерге немесе факторларға байланысты мәселелерді тұрақты негізде талқылау;
- зорлық-зомбылық белгілеріне назар аударыңыз;
- балаларды қиянат пен зорлық-зомбылықтан қорғауға үйрету;
- балаларға жанжалдарды шешудің зорлық-зомбылықсыз әдістерін үйрету;
- ұлдар мен қыздар арасындағы қарым-қатынастың моральдық-рухани құндылықтары мен дұрыс сценарийлерін қалыптастыру;
- мектепте буллингке байланысты жағдайларды болдырмау.

Отбасындағы зорлық-зомбылықтың себептері

Сыртқы себептер-бұл белгілі бір адамның шешімдеріне немесе әрекеттеріне емес, ілеспе құбылыстарға байланысты себептер:

- қоғамда деструктивті мінез-құлықтың таралуы (оның ішінде алкоголизм, нашақорлық);
- біздің қоғамда берік қалыптасқан стереотиптер – "ұрады, демек, сүйеді!", "Барлығын ұрып-соғу", "тозу - ғашық болу" және т. б.;
- зорлық-зомбылық көріністерін үнемі көрсететін бұқаралық ақпарат құралдарының әсері;
- кейбір діни ағымдардың, соның ішінде зорлық-зомбылық жиі кездесетін секталардың сенімдері;
- әйелдердің, ер адамның және балалардың жағдайына дәстүрлі көзқарас, бұл ер адамның "ерекше" өкілеттіктерге ие отбасының абсолютті басшысы екенін көрсетеді;
- географиялық, экономикалық, саяси факторлар.

Ішкі себептер-бұл белгілі бір адамға, олардың өмірлік және отбасылық тәжірибесіне, психикалық денсаулығына, өзін-өзі тану деңгейіне, білім мен мәдениетке, жаман әдеттер мен өмір салтына байланысты себептер:

- балалық шақта көрген ата-аналардың қарым-қатынас моделін, сондай-ақ отбасындағы қолайсыз жағдайдан туындаған стрессті көшіру;
- балалық шақта махаббаттың болмауы агрессияны тудыруы мүмкін;
- генетикалық тұрғыдан тирандық сипат, жалпы және серіктес, атап айтқанда, адамдарға билік пен бақылауға деген туа біткен ұмтылыс;
- өзіне сенімсіз еркектердің озбыр мінез-құлқымен ықтимал қарсыластарын жоққа шығаруға деген ұмтылысы;
- мінез-құлық мәдениетінің төмендігі, серіктестің зейін, қамқорлық, қолдау және өзара түсіністік қажеттіліктерін түсінбеуі;
- бір немесе екі отбасы мүшелерінің алкоголизмі немесе нашақорлығы, егер адам белгілі бір психотроптық препараттардың әсерінен болса, қандай да бір жанжалды жағдайда барабар әрекет ете алмайды;
- отбасында қосымша шиеленіске әкелетін күрделі экономикалық жағдай, сондай-ақ егер бірге тұру одан әрі төзгісіз болып қалса, жәбірленушінің зорлаушыдан кету процесін қиындатады;
- психикалық денсаулықтағы ауытқулар;
- төмен білім және мәдени деңгей;
- отбасылық өмірге қанағаттанбау.

Жеке тұлғаның жыныстық қол сұғылмаушылығы бойынша жадынамалар мен ұсынымдар

Жеке тұлғаның жыныстық қол сұғылмаушылығы жеке тұлғаның конституциялық-құқықтық мәртебесінің құрамдас бөлігі болып табылады, ол Қазақстан Республикасының Конституциясымен белгіленеді, қорғалады және кепілдендіріледі. Жыныстық қол сұғылмаушылық туралы айтқанда, олар кәмелетке толмағандардың жыныстық қол сұғылмаушылығын, олардың қалыпты жыныстық сау дамуын, қалыпты физикалық және моральдық-адамгершілік дамуын білдіреді, бұл тек кәмелетке толмағандардың құқығын білдіреді.

Памятка для организаций образования по превенции преступлений против половой неприкосновенности и насилия несовершеннолетних

Насилие – это применение или угроза применения силы, которое может привести к нанесению телесных повреждений, вреда здоровью, лишениям или даже к смерти.

Сексуальные злоупотребления

Принудительная проституция и организованная педофилия – это другие формы сексуальных злоупотреблений, когда ребенка заставляют заниматься половыми актами с незнакомыми людьми и другими взрослыми за деньги, выплачиваемые взрослому сутенеру. Дети в ситуациях вооруженных конфликтов, перемещенные, дети мигрантов и беженцев, дети в интернатах, дети, оставшиеся без поддержки семьи и дети, живущие в бедности, особенно уязвимы ко всем формам сексуальной эксплуатации. Родители, учителя, работники социальных служб и политики – все должны участвовать в защите детей от сексуальных злоупотреблений.

Торговля детьми

Ребенок, ставший жертвой торговли людьми – это любой человек, не достигший возраста восемнадцати лет, которого вербуют, перевозят, передают, укрывают или получают с целью эксплуатации, либо внутри страны, либо за ее пределами. В некоторых случаях детей обманывают, им обещают путешествие и новую школу; в других случаях нищие семьи продают детей за деньги.

Уязвимые группы детей

К ним относятся

- **Бездомные городские дети:** для «уличных детей» гораздо выше риск сексуальной эксплуатации, особенно для девочек.
- **Дети с ограниченными возможностями:** хотя дети с ограниченными возможностями часто становятся жертвами злоупотреблений, включая насилие и сексуальные нападки, службы по защите детей редко занимаются этими проблемами.
- **Дети-беженцы и иммигранты:** Дети-беженцы и иммигранты могут подвергаться насилию как дома, так и в обществе в результате актов ксенофобии. Девочки-матери: хотя они сами еще дети и имеют право на все виды защиты, предусмотренные в Конвенции о правах ребенка, девочки-

матери часто воспринимаются как достигшие взрослого возраста, независимо от того, замужем они или нет.

Для предупреждения насилия по отношению к детям важно:

- наблюдать за поведением детей и сообщать школьному педагогу-психологу о любом случае, который может быть связан с проявлениями насилия в отношении ребенка;
- оказывать поддержку семьям через программы помощи семьям;
- на постоянной основе обсуждать вопросы, связанные с признаками, проявлениями или факторами, создающими условия насилия по отношению к детям с родителями и самими обучающимися;
- обращать внимание на симптомы насилия;
- учить детей защищаться от злоупотреблений и насилия;
- учить детей ненасильственным методам решения конфликтов;
- формировать нравственно-духовные ценности и правильные сценарии взаимоотношений между юношами и девушками;
- исключать ситуации, связанные с буллингом в школе.

Причины насилия в семье

Внешние причины – это те причины, которые зависят не столько от решений или поступков конкретного человека, сколько от сопутствующих явлений:

- распространение в обществе деструктивного поведения (в т. ч. алкоголизма, наркомании);
- стереотипы, так прочно укоренившиеся в нашем обществе – «Бьет – значит, любит!», «Бьют всех», «Стерпится - слюбится» и т. д.;
- влияние СМИ, постоянно демонстрирующих сцены насилия;
- убеждения некоторых религиозных течений, в том числе сект, где принято считать насилие обыденным явлением;
- традиционный взгляд на положение женщин, мужчин и детей, в котором подчеркивается, что мужчина – абсолютный глава семьи, который наделяется «исключительными» полномочиями;
- географические, экономические, политические факторы.

Внутренние причины – это те причины, которые зависят от конкретного человека, его жизненного и семейного опыта, психического здоровья, уровня самосознания, образования и культуры, наличия вредных привычек и образа жизни:

- копирование модели взаимоотношений родителей, увиденной в детстве, а также стресс, полученный в результате неблагоприятной обстановки в семье;
- недостаток любви в детстве может стать причиной агрессии;
- генетически заложенный тиранический характер, врожденное стремление к власти и контролю над людьми в общем и партнером, в частности;
- желание неуверенных в себе мужчин исключить возможных соперников своим тираническим поведением;
- низкая культура поведения, непонимание потребностей партнера во внимании, заботе, поддержке и взаимопонимании;
- алкоголизм или наркомания одного или двоих членов семьи, когда человек, пребывая под воздействием тех или иных психотропных препаратов, вряд ли может поступать адекватно в какой-то конфликтной ситуации;
- сложное экономическое положение, которое приводит к дополнительному напряжению в семье, а также усложняет процесс ухода жертвы от насильника, если совместное проживание далее становится невыносимым;
- отклонения в психическом здоровье;
- низкий образовательный и культурный уровень;
- неудовлетворенность семейной жизнью.

Памятки и рекомендации по половой неприкосновенности личности

Половая неприкосновенность личности является составной частью конституционно-правового статуса личности, она устанавливается, охраняется и гарантируется Конституцией Республики Казахстан. Говоря о половой неприкосновенности, имеют в виду половую неприкосновенность несовершеннолетних, их нормальное половое здоровое развитие, нормальное физическое и морально-нравственное развитие, под ней понимают только право несовершеннолетних лиц.

Половое сношение или иные действия сексуального характера с лицом, не достигшим шестнадцатилетнего возраста со стороны совершеннолетних лиц (как мужчин, так и женщин), подлежат уголовной ответственности по ст.122 Уголовного Кодекса Республики Казахстан и наказываются ограничением свободы на срок до пяти лет, либо лишением свободы на тот же срок. Хотелось бы также отметить, что согласно, нормативно-правовым актам Министерства внутренних дел Республики Казахстан лица, подозреваемые по данной статье ставятся на учет в отдел внутренних дел, что в дальнейшем практически «перечеркивает» судьбу молодых людей, которые в последствии не смогут занять государственные должности, служить в Вооруженных силах Республики Казахстан, так как будут считаться привлеченным к уголовной ответственности.